

Globalisaatio on supistanut palkkojen osuutta kansantulosta

Viennin kasvuun on liittynyt työtulojen kansantuloosuuden aleneminen, mutta tyypillisen yrityksen näkökulmasta tämä ei ole johtunut palkkojen hitaasta noususta. Mikä selittää tämän?

Petri Böckerman
Erikoistutkija
Palkansaajien tutkimuslaitos
petri.boeckerman@labour.fi

Mika Maliranta
Tutkimusjohtaja
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos
Professori
Jyväskylän yliopisto
mika.maliranta@etla.fi

Tuotannontekijöiden välistä eli funktionaalista tulonjakoa ja siten myös työtulojen¹ osuutta kansantulosta pidettiin kauan lähes maagisena vakiona, koska se pysyi likipitään muuttumattomana yli ajan (Solow 1958). Viimeisten vuosikymmenien aikana työn tuloosuus on vastoin tätä alentunut useissa teollisuusmaissa (esim. Blanchard 2006). Pudotus on ollut selvästi voimakkaampaa Euroopassa ja Japanissa (noin 10 prosenttiyksikköä) kuin anglosaksisissa maissa kuten Yhdysvalloissa (3–4 prosenttiyksikköä). Euroopan maista työn tulo-osuus on supistunut eniten Itävallassa, Suomessa, Irlannissa ja Alankomaissa.

Artikkeli perustuu Työsuojelurahaston rahoittamaan hankkeeseen.

¹ Kansantalouden tilinpidossa työtuloista käytetään nimitystä palkansaajakorvaukset, joihin luetaan palkat ja sosiaaliturvamaksut.

Kuvio 1 kertoo funktionaalisen tulo- jaon kehityksen Suomen tehdasteollisuudessa vuosina 1975–2005. Globalisaatio on koskenut kaikkein voimakkaimmin tehdasteollisuutta. Lisäksi siitä on saatavilla parhaat yksityiskohdalliset aineistot.

Globalisaation ja työn tulo-osuuden välillä on monta mahdollista vaikutuskanavaa, jotka lisäksi vievät eri suuntiin. Näin ollen ei ole etukäteen selvää, mikä on globalisaation kokonaisvaikutus ja mitä kautta vaikutus syntyy. Globalisaation pitäisi lisätä yritysten välistä kilpailua, minkä puolestaan tulisi alentaa yritysten voittomarginaaleja ja näin kasvattaa työn kansantulo-osuutta. Toisaalta se voi myös nostaa sijoitusten tuottovaatimusta pääomaliikkeiden vapautumisen kautta sekä heikentää työntekijöiden neuvotteluvoimaa ammatillisen järjestäytymisen murenemisen myötä, joilla molemmilla on työn tulo-osuutta alentava vaikutus.

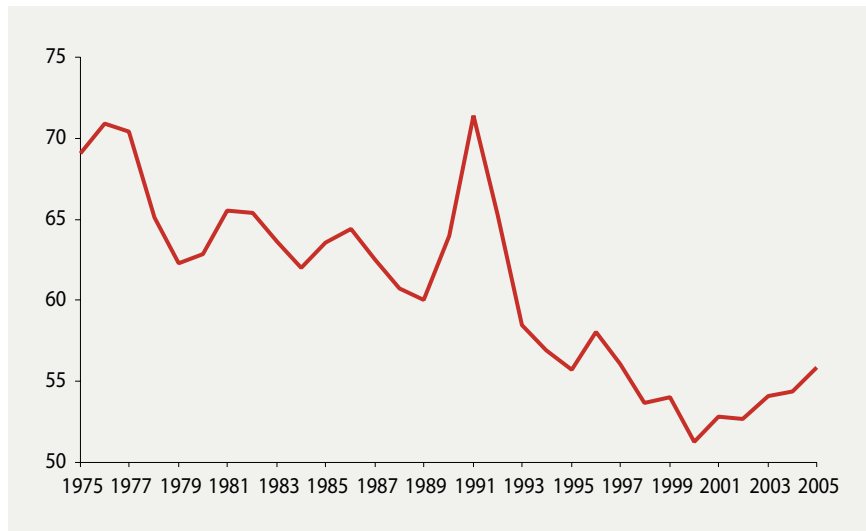
Globalisaatio johtaa lähes määritelmällisesti myös kansainvälisen erikoistumisen syvenemiseen. Kansainvälisen kaupan teorian kuuluisan Heckscher-Ohlin-teoreeman mukaan pääomavaltaiset teollisuusmaat erikoistuvat globalisaation myötä pääomaintensiivisten hyödykkeiden tuotantoon, joka voi puo-

---

Globalisaatio ei välttämättä johda työtulojen kansantulo-osuuden supistumiseen.

Kuvio 1. Työn tulo-osuuden (palkansaajakorvaukset eli palkat ja sosiaaliturvamaksut jaettuna arvonlisäyksellä) kehitys tehdasteollisuudessa vuosina 1975–2005.

Lähde: Kansantalouden tilinpito.

lestaan alentaa työn tulo-osuutta. Globalisaatio luultavasti myös kiihdyttää työtä säästävien teknologioiden syntymistä ja leviämistä. Tämäkin voi johtaa työn tulo-osuuden pienenemiseen. Tältä osin kehityksen veturina ovat erityisesti monikansalliset yritykset.

Globalisaation vaikutusta työn tulo-osuuteen on tutkittu empiirisesti jonkin verran. Tulokset viittaavat siihen, että globalisaation mittarina käytetyn viennin bruttokansantuoteosuuden kasvu johtaa työn tulo-osuuden pienenemiseen (esim. Harrison 2002; Jaumotte ja Tytell 2007). Nämä tutkimukset perustuvat kuitenkin karkeisiin maa-aineistoihin, joiden käyttöön liittyy monia ongelmia. Tällaisessa analyysissä on vaikea erottaa globalisaation vaikutusta muista tekijöistä, kuten maiden välisistä institutionaalisista eroista, jotka osaltaan ohjaavat työn tulo-osuuden kehitystä. Karkeita aineistoja käytettäessä myös tarkat vaikutuskanavat jäävät arvailujen varaan.

Tässä artikkelissa kerrotaan suomalaisista tutkimustuloksista.² Tarkastelun yhtenä motivaationa on erityisesti 1990-luvulla tapahtunut työn tulo-osuuden voimakas putoaminen (Sauramo 2004). Tässä tarkastelun kohteena ovat teollisuuden toimialat vuosina 1975–2005. Aineistona käytetään yksityiskohtaisia ja kattavia Tilastokeskuksen teollisuustilaston toimipaikka-aineistoja. Työkaluna on puolestaan ns. mikrodekomponenttimenetelmä. Näillä välineillä toimialan työn tulo-osuuden muutoksesta voidaan eritellä sen mikrotaloudelliset mekanismit (Maliranta 2001). Näin saadaan tarkempi kuva ilmiön luonteesta ja erilaisista seurauksista sekä paremmat edellytykset kehityskulun tulkinnalle ja politiikkajohdtopäätöksille.

² Böckerman ja Maliranta (2009) raportoivat yksityiskohtaiset tulokset. Vanhala (2008) luo katsauksen globalisaation vaikutuksiin työmarkkinoilla.

Menetelmä, sen soveltaminen ja tulosten tulkinta

Työn tulo-osuutta muovaavia tekijöitä on jäsennetty taulukossa 1. Määritelmällisesti työn tulo-osuus (dF) alenee silloin, kun työn tuottavuuden kasvuvauhti (dP) ylittää reaali-palkkojen (tarkemmin sanottuna toimialan tuotannon hintaindeksillä deflatoidun) kasvuvauhdin (dW).³

Teollisuuden työn tulo-osuuden muutos jaetaan kahteen pääkomponenttiin, jotka ovat 1) toimipaikkatekijä ja 2) mikrorakennemuutostekijä (ks. Maliranta 2001; Kyyrä 2002; Kyyrä ja Maliranta 2008). Toimipaikkatekijä kertoo siitä, miten työn tulo-osuus muuttuu ”tyypillisessä” (tarkemmin sanottuna arvonlisäysoosuudella painotetussa keskimääräisessä) jatkavassa toimipaikassa. Mikrorakennemuutostekijä alentaa toimialan työn tulo-osuutta silloin, kun kannattavat toimipaikat – siis sellaiset toimipaikat, joissa on korkea käyttökate suhteessa arvonlisäykseen – kasvattavat markkinaosuuttaan heikosti kannattavien toimipaikkojen kustannuksella. Tämä voi tapahtua uusien tehokkaiden ja siksi kannattavien tuotantoyksiköiden markkinoille tulon tai tehottomien ja huonosti kannattavien tuotantoyksiköiden sulkemisen kautta. Lisäksi jatkavien tuotantoyksiköiden keskuudessa kannattavat yksiköt voivat viedä heikommin kannattavilta markkinaosuuksia. Mikrorakennekomponentti mittaa näiden mekanismien vaikutusta.

³ Tämä tulos nähdään kaikkein yksinkertaisimmin suoraan työn tulo-osuuden määritelmästä wL/y , jossa w = reaali-palkkataso (tai oikeammin palkansaajakorvausten reaalin taso työpanosyksikköä kohti), L = työpanoksen määrä ja y = tuotannon määrä. Sehän voidaan kirjoittaa myös muotoon $w/(y/L)$, missä y/L = työn tuottavuus eli tuotanto työpanosyksikköä kohti. Jos tässä suhdeluvussa nimittäjä kasvaa nopeammin kuin osoittaja, niin työn tulo-osuus alenee.

Taulukko 1. Työn tulo-osuuden, työn tuottavuuden ja palkkojen muutosten mekanismit ja niiden väliset kytkökset.

Toimialataso	Mikrotaloudelliset mekanismit	
	Toimipaikkatekijä	Rakennemuutoskomponentti
Palkkojen muutos = $dW = (a+b)$	a	b
Työn tuottavuuden muutos = $dP = (c+d)$	c	d
Työn tulo-osuuden muutos = $dF = (dW - dP) = (a+b) - (c+d) = (a-c) + (b-d)$	$e = (a-c)$	$f = (b-d)$

Taulukon 1 avulla voidaan myös hahmottaa aiempien tutkimusten yhteyksiä työn tulo-osuuden muutoksen mekanismeihin. Suomessa on tehty viime vuosina suhteellisen runsaasti tutkimusta kansantalouden ja sen toimialojen työn tuottavuuden kehityksestä (taulukon 1 ensimmäisen sarakkeen keskimäinen tekijä, dP). Aineistona on ollut kansantalouden tilinpito ja metodina ns. kasvlaskenta (esim. Pohjola 2007).

Sauramo (2004) on puolestaan tarkastellut tutkimuksissaan taulukon ensimmäisen sarakkeen tekijöitä ja keskittynyt työn tulo-osuuden muutosten

selittämiseen toimialatasolla.⁴ Sauramo (2004) on korostanut tulkinnessaan sitä, että työn tulo-osuuden supistumista 1990-luvun jälkipuoliskolla selittää ennen kaikkea palkkamallit, mikä on hidastanut dW :n kasvua (eli taulukon 1 vasemman sarakkeen ylimmäistä tekijää). Työn tulo-osuuden voimakas supistuminen Itävallassa, Suomessa, Irlannissa ja Alankomaissa saattaa johtua siitä, että näissä maissa palkoista on so-

⁴ Lilja ym. (2002) kuvailevat funktionaalisen tulonjaon kehitystä Suomessa 1990-luvulla. Pitkänen ja Sauramo (2007) erittelevät puolestaan työn tulo-osuuden toimialoittaista kehitystä.

Petri Böckermanın (vas.) ja Mika Malirannan tutkimus osoittaa globalisaation johtaneen erityisesti telekommunikaatiovälineiden valmistuksessa rakennemuutokseen, jonka myötä palkkojen osuus arvonlisäyksestä on supistunut.

vittu keskitetyksi. Toisin sanoen globalisaation paineisiin on saatettu reagoida palkkamallilla, joka on voinut osaltaan johtaa työn tulo-osuuden tavallista voimakkaampaan alenemiseen. Toisena selityksenä on se, että keskitetty sopiminen on suosinut kannattavia vientiyrityksiä suhteessa voimakkaammin kuin hajautetumman sopimisen maissa.

Maliranta (2001), Kyyrä (2002) sekä Kyyrä ja Maliranta (2008) ovat käyttäneet mikrotason dekomponointimenetelmää taulukon alimman rivin tekijöiden tarkastelemiseen. Nämä erittelyt täydentävät Sauramon analyysijä tekemällä eron toimialoilla tapahtuvan ja toisaalla ”tyypillisessä” toimipaikassa tai yrityksessä tapahtuvan työn tulo-osuuden kehityksen välille. Näi-

den analyysien tärkein tulos on luultavasti se, että varsinkaan teollisuudessa ns. ”tyypillisen” yrityksen tai toimipaikan näkökulmasta palkkakehitys ei ole ollut niin mallittista kuin toimialaluvut näyttäsivät kertovan; toimipaikkatekijä on ollut usein työn tulo-osuutta kasvattava, eli tyypillisessä toimipaikassa työn tulo-osuus on usein ollut kasvussa. Toimialojen työtuulo-osuudet ovat supistuneet siksi, että mikrorakennetekijät ovat vaikuttaneet vielä voimakkaammin toiseen suuntaan.

Tyypillisessä toimipaikassa työtulojen osuus on usein ollut kasvussa.

Maliranta (1997, 2003) on käyttänyt mikrotason dekomponointimenetelmiä taulukon keskimäisen rivin tekijöiden erittelyyn. Näiden analyysien ehkä tärkein tulos on se, että teollisuuden toimipaikoilla työn tuottavuuden kasvuvauhti säilyi hämmästyttävän vakaana vuosina 1975–2000. Toimialojen työn tuottavuuden kasvuvauhdin kiihtyminen 1980-luvun puolivälin jälkeen perustui käytännössä kokonaan tuottavuutta vahvistavan mikrorakennemuutoksen kiihtymiseen. Böckerman ja Maliranta (2003, 2007) puolestaan havaitsivat, että tuo muutos oli selvästi voimakainta Etelä-Suomessa ja varsin vähäistä Itä-Suomessa. Maliranta (2001, 2003) on tarkastellut myös

taulukon ylintä riviä, eli toimialojen palkkamuutoksen mikrokomponentteja. Tärkein tulos on, että toimialojen palkkojen nousu on hyvin samanlaista kuin ”tyypillisen” toimipaikan palkkakehitys, eli mikrorakennemuutoksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta eri toimialojen palkkatasoon (eli taulukossa 1 ”b” on lähes nolla).

Yllä kerrotut tulokset ovat tärkeitä tulkittaessa työn tulo-osuuden kehitystä. Suhteellisen pienet sopimuskorotukset ovat palkkamallin keskeinen tekijä. Ne vaikuttavat suoraan lähinnä palkkojen muutoksen toimipaikkatekijään (eli ”a”:han taulukossa 1). Vaikka liukumilla on ollut merkittävä vaikutus ansiokkehityksessä, toimipaikkarakenteiden muutokset eivät sen sijaan ole vaikuttaneet merkittävästi palkkakehitykseen. Koska ”b” on ollut suurin piirtein nolla, 1980-luvun puolivälissä tapahtunut ”d”:n kasvu on heijastunut suoraan ”f”:ään, kuten taulukon kolmannelta sarakkeelta voidaan päätellä.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, miten työn tulo-osuuden toimipaikkatekijä (”e”) riippuu työn tuottavuuden toimipaikkatekijästä (”c”) sekä palkkojen muutoksen toimipaikkatekijästä (”a”). Kuitenkin erityinen mielenkiinto on työn tulo-osuuden mikrorakennekomponentissa sekä siinä, miten se riippuu palkkojen ja työn tuottavuuden vastaavasta komponentista, eli ”b”:stä ja ”d”:stä. Toisin sanoen toimialan työn tulo-osuuden muutos riippuu komponenteista ”e” ja ”f” sekä viime kädessä neljästä komponentista, jotka ovat ”a”, ”b”, ”c” ja ”d”. Tutkimuksessa tarkastellaan, onko globalisaatio ollut yhteydessä työn tulo-osuuden muutoksiin ja jos on, niin

mitkä ovat ne komponentit, joiden kautta tuo yhteys syntyy.

Aineisto

Tutkimuksen aineistona käytetään Tilastokeskuksen teollisuustilaston vuositiedusteluista koottua pitkäaikaisaineistoa. Aineisto ulottuu vuodesta 1975 eteenpäin. Se on sekä hyvin yksityiskohtainen (sisältää tarkkoja tietoja toimipaikkojen toiminnasta) että kattava (aineiston toimipaikkojen tuotanto ja panoskäyttö on noin 80–90 prosenttia koko teollisuudesta). Työn tulo-osuuden mikrokomponentit on laskettu erikseen 30 peräkkäiselle vuosiparille, neljän eri suuralueen 12 toimialalle. Lopulta käytössämme on 1 316 havaintoa, mikä on merkittävästi enemmän kuin aiemmissa tutkimuksissa, joissa on hyödynnetty maakohtaisia havaintoja työn tulo-osuuden ja globalisaation muutoksista.

Toisin kuin maa-aineistoihin perustuvissa tarkasteluissa, tässä analyysissä erot eivät voi selittyä institutionaalisilla tekijöillä ennen kaikkea siksi, että institutionaalinen ympäristö on ollut sama kaikilla alueilla ja toimialoilla. Instituutiot ovat olleet myös kohtuullisen vakaat yli ajan. Aiemmissä tutkimuksissa on sitä vastoin korostettu voimakkaasti institutionaalisten tekijöiden merkitystä (esim. Azmat ym. 2007). Tämän tähden tutkimus avaa

---

**Globalisaatiota
mitataan viennin
osuudella tuotannosta
ja ulkomaalais-
omistuksella.**

---

uuden näkökulman työn tulo-osuuden kehitykseen. Globalisaatiota mitataan aiempien tutkimusten mukaisesti viennin osuudella tuotannosta ja ulkomaalaisomistuksella. Tuontikilpailua ei ole mahdollista huomioida, koska tarkastelussa käytetään hyväksi suuralueita.

Keskeiset tulokset

Kuvailevan tarkastelun perusteella havaitaan, että alueiden välillä on suuria eroja työn tulo-osuuden muutoksen eri osatekijöissä. Esimerkiksi Itä-Suomessa rakennemuutos ei ole heikentänyt työn tulo-osuutta 1990-luvun puolivälin jälkeen. Myös globalisaatiota kuvaavat mittarit kertovat kehityksen olleen erilaista eri alueilla. Viennin osuus tuotannosta on kasvanut eniten Pohjois-Suomessa. Näiden piirteiden ansiosta aineistomme pitäisi antaa hyvät edellytykset tunnistaa globalisaation yhteydet työn tulo-osuuden kehitykseen.

Globalisaation vaikutuksia työn tulo-osuuden kehitykseen arvioidaan estimoimalla malleja, joissa työn tulo-osuuden muutosta (dF) ja sen komponentteja (a , ..., d) selitetään globalisaatiota kuvaavilla mittareilla. Kaikissa malleissa käytetään lisäksi kiinteitä toimiala- ja vuosivaikutuksia. Viennin osuutta ja ulkomaalaisomistusta kuvaavista mittareista käytetään viipeitä. Estimoinnissa otetaan huomioon se, että aineistossa on useita havaintoja saman suuralueen tietyltä toimialalta.

Tulokset osoittavat, että viennin osuuden kasvulla on ollut negatiivinen yhteys työn tulo-osuuden muutokseen. Komponenttien tarkempi tarkastelu kertoo tämän johtuvan siitä, että viennin kasvu kiihdyttää työn tuottavuutta kasvattavaa rakennemuutosta (eli d :tä), mutta ei palkkojen rakennemuutoskomponenttia (eli b :tä) ja siksi vienti on vaikuttanut negatiivisesti työn tulo-osuuden raken-

---

**Viennin kasvaessa ovat
markkinaosuuttaan
kasvattaneet sellaiset
yritykset, joissa työtulojen
osuus on keskimääräistä
pienempi.**

---

nekomponenttiin (eli f :ään). Tämä tulos voidaan tulkita seuraavasti: Viennin lisääntyminen johtaa siihen, että tehokkaat toimipaikat (sellaiset, joissa työn tuottavuus on korkea) kasvavat suhteessa tehottomampiin. Myös Maliranta (2003, 2005) sekä Bernard ja Jensen (2004) ovat esittäneet tästä todisteita. Silloin kun työmarkkinoilla vallitsee ns. "yhden hinnan periaate", eli toimipaikkojen palkat eivät vaihtele toimipaikan tehokkuuden mukaan, palkkojen muutoksen mikrorakennekomponentti ei reagoi, eli b pysyy nollassa. Tämän tutkimuksen tulokset tukevat tuota näkemystä. Edellä kerrotusta kahdesta tuloksesta (koska $f = b$ miinus d) siis seuraa, että viennin kasvu on johtanut siihen, että sellaiset toimipaikat, joissa työn tulo-osuus on keskimääräistä suurempi (käyttökate suhteessa arvonlisäykseen keskimääräistä matalampi), ovat menettäneet asemiaan globalisaation myötä.

Ulkomaalaisomisteisten yritysten työllisyysosuuden lisäys ei sen sijaan selitä työn tulo-osuuden muutosta tai sen osatekijöitä. Yhtenä selityksenä tälle saattaa olla se, että ulkomaalaisomistus on yleistynyt vasta 1990-luvulla. Lisäksi on syytä ottaa huomioon se, että markkinaosuudella mitattuna merkittävä osa kotimaisista yrityksistä toimii globaaleilla markkinoilla, ja ne ovat tässä suhteessa siis samanlaisia ulkomaalaisomisteisten yritysten kanssa. Jaottelu "paikallisten" ja

”globaalien” yritysten välillä on varmasti relevantimpi kuin ”kotimaisten” ja ”ulko-maalaisten” yritysten välillä (ks. esim. Pfaffermayr ja Bellak 2002). Valitettavasti edelliseen jaotteluun tarvittavia tietoja ei ole käytettävissä riittävän pitkältä aikaväliltä.

Globalisaation vaikutusta työn tulo-osuuden kehitykseen tarkasteltiin erikseen myös kullakin teollisuuden kahdelatoista alatoimialalla. Tulokset osoittavat, että globalisaatio on alentanut työtulojen osuutta erityisesti telekommunikaatiovälineiden⁵ valmistuksessa. Vaikutus on syntynyt rakennemuutoksen kiihtymisen välityksellä. Muilla teollisuuden alatoimialoilla vastaavaa vaikutusta ei ole havaittavissa.

Viennin osuus on kasvanut Suomessa yli 20 prosenttiyksikköä viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana (1975–2005). Estimaattien perusteella tämä on johtanut työn tulo-osuuden alenemiseen suurin piirtein 10 prosentilla (5–6 prosenttiyksiköllä). Tästä vaikutuksesta noin 40 prosenttia on syntynyt rakennemuutostekijän kautta.

Lopputoteamuksia

Aiemmissä tutkimuksissa on eritelty globalisaation vaikutuksia työn tulo-osuuden kehitykseen käyttäen hyväksi aggregaattitason aineistoja eri maista. Tällainen tarkastelu peittää alleen toimipaikkatason dynamiikan, jota on mahdollista tarkastella ainoastaan toimipaikka- tai yritysaineistojen avulla. Tilastokeskuksen tutkimuslaboratorion aineistot tarjoavat poikkeuksellisen hyvät lähtökohdat korkealaatuisen ja relevantin tutkimustiedon tuottamiseen. Yksi tällainen tutkimusaihe on työn tulo-osuuden mikrodynamiikka.

5 Tilastokeskuksen toimialaluokitus TOL 2002: toimialat 32–33.

Globalisaatio on tulosten valossa alentanut työn tulo-osuutta Suomessa vuosina 1975–2005. Viennin kasvu supistaa työn tulo-osuutta, koska se kiihdyttää työn tuottavuuden kasvua rakennemuutoksen välityksellä. Toisaalta globalisaatio ei suoraan vaikuta palkkoihin.

Tutkimuksen havainnot ovat mielenkiintoisia pohdittaessa nykyisen talouskriisin seurauksia. Talouskriisi hidastaa viennin kasvua kaikkialla maailmassa. Se voi johtaa myös protektionismin nousuun. Tämä johtaa luultavasti palkkojen kansantulo-osuuden kasvuun. Tämä johtuu siitä, että viennin väheneminen heikentää työn tuottavuutta vahvistavaa rakennemuutosta. Koska palkat eivät reagoi tähän (ainakaan vastaavassa suhteessa), työn tulo-osuus kasvaa. Työn tuottavuuden kasvun hiipuessa hidastuu myös kansantulon kasvu. Talouskriisin seurauksena työn tulo-osuus on siksi suurempi, mutta se on siivu pienemmästä kansantulosta. ■

KIRJALLISUUS

Azmat, G. & Manning, A. & Van Reenen, J. (2007), Privatization, Entry Regulation and the Decline of Labor's Share of GDP: A Cross-Country Analysis of the Network Industries, Centre for Economic Policy Research, Discussion Paper No. 6348.
Bernard, A.B. & Jensen, J.B. (2004), Exporting and Productivity in the USA, *Oxford Review of Economic Policy*, 20, 343–357.
Blanchard, O. (2006), European Unemployment: The Evolution of Facts and Ideas, *Economic Policy*, 45, 6–59.
Böckerman, P. & Maliranta, M. (2003), Tehoton mikrotason dynamiikka. Uusi näkökulma aluetalouksien ongelmiin, *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 99, 138–147.
Böckerman, P. & Maliranta, M. (2007), The Micro-level Dynamics of Regional Productivity Growth: The Source of Divergence in Finland, *Regional Science and Urban Economics*, 37, 165–182.
Böckerman, P. & Maliranta, M. (2009), Globalization, Creative Destruction, and Labor Share Change: Evidence on the Determinants and Mechanisms from Longitudinal Plant-level Data, *Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos, Keskusteluaiheita* No. 1178.

Harrison, A.E. (2002), Has Globalization Eroded Labor's Share? Some Cross-Country Evidence, University of California at Berkeley and NBER, mimeo.

Jaumotte, F. & Tytell, I. (2007), How Has the Globalization of Labor Affected the Labor Share in Advanced Countries? IMF Working Paper No. 298.

Kyyrä, T. (2002), Funktionaalinen tulonjako Suomessa, VATT-tutkimuksia No. 87.

Kyyrä, T. & Maliranta, M. (2008), The Micro-level Dynamics of Declining Labour Share: Lessons from the Finnish Great Leap, *Industrial and Corporate Change*, 17, 1147–1172.

Lilja, R. & Sauramo, P. & Vartiainen, J. (2002), Palkat, teoksessa Sauramo, P. (toim.): Kriisistä nousuun – miten kävi kansalaisille? Helsinki: Edita.

Maliranta, M. (1997), Suomen tehdasteollisuuden tuottavuus ja toimipaikkatason dynamiikka – aggregaattikasvu ja rakennetekijät, *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 93, 493–508.

Maliranta, M. (2001), Funktionaalisen tulonjaon muutos toimipaikkatasolla, *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 97, 398–407.

Maliranta, M. (2003), Micro-level Dynamics of Productivity Growth. An Empirical Analysis of the Great Leap in the Finnish Manufacturing Productivity in 1975–2000, Helsinki School of Economics A–230.

Maliranta, M. (2005), R&D, International Trade and Creative Destruction – Empirical Findings from Finnish Manufacturing Industries, *Journal of Industry, Competition and Trade*, 5, 27–58.

Pfaffermayr, M. & Bellak, C. (2002), Why Foreign-Owned Firms Are Different: A Conceptual Framework and Empirical Evidence for Austria, teoksessa Jungnickel, R. (toim.): Foreign-Owned Firms: Are They Different? Houndsmill: Palgrave Macmillan.
Pitkänen, R. & Sauramo, P. (2007), Työn ja pääoman välinen tulonjako: Miten yritykset ovat käyttäneet runsaat voittonsa? teoksessa Taimio, H. (toim.): Talouskasvun hedelmät – kuka sai ja kuka jäi ilman? Helsinki: Työväen sivistysliitto.

Pohjola, M. (2007), Työn tuottavuuden kehitys ja siihen vaikuttavat tekijät, *Kansantaloudellinen aikakauskirja*, 103, 144–160.

Sauramo, P. (2004), Is the Labour Share too Low in Finland? teoksessa Piekkola, H. & Snellman, K. (toim.): Collective Bargaining and Wage Formation. Performance and Challenges. Heidelberg: Physica-Verlag.

Solow, R.M. (1958), A Sceptical Note on the Constancy of Relative Shares, *American Economic Review*, 48, 618–631.

Vanhala, J. (2008), Miten globalisaatio näkyy työmarkkinoilla? Suomen Pankki, BoF Online, No. 5.